

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлям. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 год.
Чвертьріччя 15-00 „
Півріччя 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 лед., Німеччині 750 лед.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лед., Бос-
ній 750 лед., Австрії 750 лед.—
Зустріч адреса 1 лед.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Рішучий виступ проводу соц.-дем. партії на Підкарпатській Русі проти мадярської опозиції.

Прага, ліпень 1934.

Перед кількома днями ми писали про те, як мадярська фракція соціал-демократичної партії на Підкарпатській Русі виступила проти центрального проводу партії з ріжкими закидами, між якими одно з найважливіших місць займає закид, що провід партії підтримує беззаперечно українські національні аспірації і таким робом, замість, мовляв, прямувати до усунення тамошніх релігійних і мовних противств, ще їх збільшує і загострює. Мадярська фракція грозила навіть скликанням нелегального з'їзду та розколом партії, якщо провід не заверне зі свого дотеперішнього шляху.

В нашому дописі ми висказали теж свої сподівання, що провід соціал-демократичної

партії не покине своєї дотеперішньої єдиної правильної лінії, бо колиб так сталося, то соціал-демократична партія втратилаб остаточно на Підкарпатській Русі свої позиції. Показується, що ці наші сподівання були вповні оправдані. Красний провід партії рішуче відпер мадярські закиди, визнав їх особистими інтенціями кількох провідників мадярської фракції й авторів виступу за порушення партійної дисципліни навіть виключив з партії. З цих самих мотивів красний провід розв'язав мадярську соціал-демократичну організацію в Ужгороді.

Цей рішучий крок проводу дуже несподівано заскочив мадярську опозицію партії і надто скоро відібрав аграрникам причину до їх великої радості.

М.п.

Москвофільський бандитизм.

Львівська „Земля і Воля“, часопис „рускої (себе російської) селянської організації (партії), що тепер надержить від нашому терені до ББ. під проводом посла о. Яворського, як не ствердив „Руський Голос“ в ч. 11., принісся в ч. 24. з 24. червня ч. р. ось-таку вістку:

Дня 3. червня ч. р. в Зіболах, жовківського повіт., свідіччя почало біля 300 істинно-русских парубчаків в Зіболах на українських селян, що йшли до Зіболах на український фестин з чучлх сіа, щоб їх дружинами завернути. Ті руські парубчакі показували, мовляв, що уміють по-русски бити, бо багатьох українців чужого покалічили і завернули в цюроги.

Така то висока руська культура у наших москволюбів, яку вони щорічно в Галичині просявляють, але жодю певно не переконать нікого, зокрема про Північність від рідної, української. Чи поліція повідомить суд про це по-

биття, не знаємо, але звідня „Всхд“ вочим не розголосив тої події в Польщі. А варто би, щоб і ширший світ дізнався, якими „аргументами“ поборюють наші „істинно-русські“ своїх противників, тизьбише, що автор тої замітки в „Землі і Волі“ д-р Хилж, отже інтелігент, де скривав свого ядовитого з приводу такого „героїського“ подвигу своїх однодумців.

Очевидно — свідомі українці не повинні наслідувати пам'ятки наших „гал.-русских аюштів“ у виступах проти москвофіліа. Нам слід звернути увагу передовсім на збалансування москвофільством-модом і переконувати П не буюм, а добрим словом і відповідною лектурою. Сказати Бога — добрих зминок є вже у нас ідеології і їх треба ширити в тих арештою нечисленних селах, де ще існують наче на сміх москвофільські читальні та кооперативи.

Спробуйте раз виробу „Алое“, порівняйте їх з тими, яких досі вживали, і виберіть ліпші.

1627

Ні замки, ні сторож, ні пєс

не перешкодить вломати злодіям у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, — тому обезпечіть його від крадежі — влому в одиниці українським

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Після ліквідації „У. С. О.“

Волин, 20. 7. 1934 р.

I.

Як відомо, міністерство внутрішніх справ розв'язало партію „Українське Селянське Об'єднання“ („УСО“). В урядовому оголошенні говориться, по-перше, що „УСО“ було прибудівкою „КПЗУ“, по-друге, що його члени брали активну участь у комуністичній роботі.

Кольш розв'язано „Селянське Об'єднання“, але селярбівні істнували далі та організувалися в „УСО“; тепер „УСО“ вже нема, але усіці будуть старатися істнувати далі і хто зна, чи в найближчому часі не вплинуть на поверхню життя під якимсь новим прапором... У кожному разі — розв'язання партії „УСО“ не є ще повною її ліквідацією.

З цим фактом ми, українці північно-західних земель, мусимо рахуватись, бо визнавши „селярбівну-усівство“ було і є найбільше на Волині, Поліссі й Холмщині. Змущує нас говорити про це ще й та обставина, що єдиною доцільною ідеєю боротьба з цією інтернаціонально-радянським чужою течією на північно-західних землях для нас цілком унеможливлена. Тут покищо зв'язуються за доцільні заходи чисто механічні: факція, кари й закриття.

Сам факт даного істнування, розвитку та пружинної організації „КПЗУ“ та її прибудівки під щораз змінюваними назвами красномовно каже, що самі механічні засоби є за слабі і привести до мети не можуть. Раз-ураз приходить пригадувати ту стару правду, що ідеї поборюються ідеями, а не механічною силою.

„Селярб-усівство“ може щезнути чи бо дай ослабити лише від одної зброї — національної свідомості українського населення. Де ця свідомість залучувалася, там нема ні „КПЗУ“ ні її прибудівки. А в тих районах і цілих повітах, де національно-усвідомлююча робота слаба або унеможливлена, селярбівно-усівство заливає села поголовно. Висновок ясний і категоричний: побороти „селярб-усівців“ на північно-західних землях та інших українських землях можуть лише українці і власне українці національного духа та світогляду.

Національна ідея, втілена у практику життя, є тою єдиною суровидею, що вбиває інтернаціонально-комуністичні зарази. Механічні засоби лише аганізують болячку в середині нашого національного організму і ця болячка за якийсь час викидає в іншому місці та в іншій формі.

Механічні заходи до знищення зарази більшовицької хвороби при одночасному віджи-

Перед важливими змінами у Франції.

Мін. Тардіє та Ерйо уступають?

ПАРИЖ, ПАТ. Нарада французького кабінету в пятницю 20. липня ч. р. не вияснила напруженого політичного положення у Франції. На засіданні ради міністрів мін. Ерйо антологіст велику політичну промову, підкреслюючи, що всі радикальні міністри солідаризуються в Шоттеном. Одночасно заявив, що за урядом Думерга не буде голосувати ні один радикальний посол, доки мін. Тардіє буде членом уряду. Проти Тардіє виступив теж мін. Барту ої закидами, що його обвинувачення колишнього прем'єра Шоттена викликають переполох на біржах, порушують міжпартійне перемир'я та нагнали страху політикам. Тепер великі державні гужівники, як Франції вдасться довести до кінця договори взаємної допомоги. Вкінці мін. Барту домагався димісії мін. Тардіє.

ОБОРОНА ТАРДІЄ.

Мін. Тардіє заявив, що перед слідствою комісією для висвітлення афери Стависького візнавав від присяги і подав на власну оборону такі факти, які не підлягають нікому сумнівові. В обороні Тардіє виступив теж мін. Люї Марен і заявив, що на випадок, як відійде Тардіє він теж покине уряд. Таким чином уступаючи, ослабив трішків матоні на випадок димісії Тардіє. Після довгої дискусії рада міністрів оголосила передати вирішенню цього кон-

флікту прем'єрові Думергові. До Турнефей, де перебував Думерг на відпочинку, вїхав мін. Шерон. Прем'єр Думерг погодився поладнати конфлікт і до Париза вернеться в понеділок 23. липня ч. р. ввечері. Політичні кола у Франції задоволені і сподіваються нових ускладнень. „Фігаро“ пише, що існують чотири можливі розв'язки справи. І так: 1) теперішній уряд Думерга далі залишиться при владі; 2) мін. Тардіє уступить; 3) з уряду уступить ліві міністри радикалів; 4) керму уряду покине сам прем'єр Думерг току, що йому не вдалося вдержати перемир'я між партіями.

„Пті Парізієн“ пише, що прем'єр Думерг домагатиметься від своїх співробітників, щоб підождали з вирішенням конфлікту аж до вересня ч. р. Преса підкреслює, що на випадок уступлення мін. Тардіє, повинні теж вголосити свою димісію мін. Ерйо.

ЖДУТЬ НА ПРЕМ'ЄРА ДУМЕРГА.

Міністер внутрішніх справ Саро, який дається в цюрогу на відпочинку з президентом Лебреном до Оверні, залишився у Паризі та жде на поворот прем'єра. У Паризі сподіються, що у вівторок відбудеться засідання ради міністрів і на ній вирішать запутаний конфлікт.

Нарада мін. Нойрата з през. Гінденбургом.

З Берліну повідомляють, що през. Гінденбург мав довшу конференцію з міністром закор-

донних справ фон Нойратом. През. Гінденбург інформувалася головню про східне Лькарно.

Арештований пострілив інспектора поліції.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Урядовий комунікат повідомляє, що в околиці Бранна арештувала поліція комуніста Гінтербермасра. Він вистріляв до інспектора поліції, що його ескортував, та впаав тяжко в шню. Інспектор хоч ранений ви-

стрілив до арештованого чотири рази, та всеж арештованому вдалося втікти в напрямі німецького кордону. В хаті комуніста найшли ручні гранати й револьвери, м. н. револьвер човей системи німецького походження.

даєди єдино спасенної сировини! — національного усвідомлення мас — ніякого позитивного висаду не дадуть. Десять років ведеться боротьба шми механічними засобами з комуністично-фашистською течією на північно-західних землях. І надаремне. Ця течія не ослабла, навпаки, набрала розмаху, сили і пружинистості.

Лише там, де встигла укріпитися українська національна ідея й назверх виростає культурно-господарську організовану працю, комуністично-фашистство як зміно.

II.

Очевидна річ, що національній течії на Волині, Поліссі та Холмщині й після закінчення „УСО“ доведеться вести з її визначеним зав'язу боротьбу за нові терени й за душу мас. Не виключене й те, що національна течія й надалі буде зустрічатися перешкоди у своїй праці на радість і на користь загнаних у підпілля комуністів та усовів. Все це разом змушує нас підкреслити деякі особливості цієї боротьби.

Під цей час у світі йде боротьба не тільки між ідеями колективізму й індивідуалізму, націоналізму й інтернаціоналізму, але й між правом етики та правом естетики, між проявами патологічного руйнівництва і творчого будівництва.

Аналізуючи „роботу“ „Сельроб-Єдності“, а потім „УСО“ на північно-західних землях, стверджуємо такі факти: Ця політична течія ставиться вороже до всього, що є нашою національною природою і надбаннями, значить: є або продуктом дегенерації, або штучним внаслідок у ворожих руках. Є „проявом обезличення й вивислого „ствального“ інстинкту, культурної дегенерації до первісного ступеня дикунства. Є антиетичною з явним нахилом до глянорифікації мистецтва, про що свідчать ревенції б. українського органу „Праця“ про постійні бійки по селах з „націоналістами“ і т. д. І нарешті є течією лехіти до будучої праці, течією деструкції.

Цих характеристичних рис цілковито вистарчає, щоб українське громадянство вважало згадану сельробу-уєдність за небезпечну для нормального життя й розвитку українського народу і вели, з нею боротьбу, а передовсім робила заходи, щоб були усунені перешкоди до національного усвідомлення мас і творчої національної праці.

Це є категоричною вимогою часу: чужі механічні засоби проти цієї течії не усувають небезпеки від неї для інших мас.

III.

Коли у світі вла перемагають добром, темряву світлом, отрую протиотрую, то перемог-

ти Інтернаціонал-большевицьку течію серед наших мас може лише ідея, яка буде повною протилежністю тої течії. Не можуть цього зробити ні націоналісти, ні колективісти, ні етицисти чи естетисти, ані ті, що так само визнають право сили й відкидають право юдичи і етики.

Звідси висновок: не кожна національна течія може перемогти й усунути з нашого життя згадану скривіно-ліну розкладову течію. Приклади на підтвердження цієї думки дає нам масово як Західна Європа, так і Новий Світ. Боротьба там ведеться все з більшим зав'язом, але без остаточного успіху.

На підставі цієї побіжної аналізи можемо прийти до висновку, що лише той політичний напрям, що має прикмети суто національної,

демократичної, етично-християнської, практично-будуєчої й об'єднуючої течії, може врешті перемогти (не силою, а ступеневі) оцю ворожу нашу ідею й згаданим Інтернаціонал-ко-

свофіальську течію серед інших мас. Підтверджує цю думку хоча б практика українського Національно-Демократичного Об'єднання на Волині. Де воно запустило своє національно-конструктивне коріння, там сельробу-уєдність та їм подібні буряни поволі загнивають.

Маловіри можуть перекопатись на власні очі. А ті, які покладають усі надії виключно на механічні засоби боротьби, повинні нарешті прийти до переконання, що хто стримує український освідлюєчо-творчий рух, той тим самим підсилює Інтернаціонал-комунізм з його різними прибудівками.

Senex.

Фінляндія проти східного Льюкарна.

Фінляндська преса виступила рішуче проти Східного Льюкарна. Одночасно провідник найвищої воєнної ради марш. Манергайм в розмові з журналістами підкреслив konieczність зміцнення оборони Фінляндії. Манергайм заявив, що малі держави не можуть довіряти Лізі Націй, великим державам сусідам, тільки своїм власним

силам. Далі виступив проти договору про нейтралізацію Аляндських островів. Преса підкреслює, що найбільшою мілітарною державою є тепер большевицька Росія. Вкінці преса повідомляє, що військові кола виготовили плани будови нових твердинь і військових інвестицій на 800 мільонів марок.

З польської преси.

ЗДОРОВІ ДУМКИ.

У низці останніх оглядів польської преси подавали ми голоси, які — здебільша — відзначалися індецьким зоологізмом та вражали своєю ігноранцією українських настроїв і відносин. Правда, були між зрєферованими нами голосами й тверезі та розумні відгуки: нпр. стаття у „Газеті Поранній“ чи стаття у „Курєрі Варшавським“. Можна було добачити деяку різницю навіть між статтями, що однаково стояли на становищі негачі українського політичного проводу та потреби стосувати супроти „цілого українського організованого життя засаду збірної відповідальності: поруч із наскрізь хуліганським виступом грабіківської „Акції Народової“ — яскраво протинаїська стаття у „Га-

зеті Польській“ всетаки була статтею втриманою у поважному тоні.

Сьогорні реферуємо далі кілька польських голосів на ту саму тему, при чому всі три польські голоси належать до групи голосів найбільш річевих і об'єктивних.

„НЕ ДАЙМО СЕБЕ СПРОВОКУВАТИ“.

Надзвичайно правильний підхід до проблеми польсько-українських відносин у зв'язку з діяльністю ОУН виявив „Бюлетин Польско-Український“ у передовій статті „Злочин не минається безкарно“ (ч. 28 з 15. ч. м.) Беручи наголовок із заяви мін. Міхальського та солідаризуючись з засадою, що за виною іде кара, автор сягає до самого нутра справи, а саме ставить запит — яку ціль має вся терористична діяльність ОУН проти польських державних улаждень і польських діячів. І доходить до висновку, що

метою українського підпілля є на ділі провокувати польські чинники у напрямку репресій, і провокувати оба громадянства до посиленої стихійної взаємної ненависті.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 25. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТІНГС ТЕРНЕР.

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

Шлував II уста захланно, з пристрасстю. Во-из замкнула очі. Піднесла рамена вгору й подумала: „Як це прегарно, що він мене так палко любить!“ Шлував далі й вона ніжно пригорталася до нього. Довкола них тиша, яку він вкінці перервав словами:

— Мушу признатися, що я боровся проти цього.

— У також, — зітхнула вона. І може краще було би, якби я була тебе відкинула.

— Я був би все таки знову вернувся — відповів він. — Безцінно боючись з коханням.

Кажучи правду, була це фраза, якої він завжди уживав у подібних ситуаціях.

— А що далі? — спитала безпомічно.

— Скажу йому, — відповів рішуче.

З того видно, що вона була замужня — і що той чоловік не був II чоловіком.

Вона затремтіла. Пригорнув II сильніше до себе.

— Що це все допоможе? — спитав він. — Будемо розумні! І почав говорити про світ, магу тіла, про чорта: як треба дивитися відважно світо-мі в очі, як правдива жага осягає тіло та як переможений чорт тікає від людей, які вийшли про не думати розумно. Мав такий красномовний дар, що захоплював слухача. Слухала захоплена. Во-го мудрість ділала на неї як видатне гніздо.

Який він вівсім явний від Діма. З того видно, що Джим був II чоловіком.

Треба би властиво предивити вам Діма. Він мав тридцять років і був адвокатським конципінтом. Поволі ошадив собі трохи гроша. І вкінці подумав, що вже вигане, щоб одружитися. Було це три роки тому. Мав частілий, що вистарчало на спокійне життя, можна було жити там на тиждень до кінця і шість разів у році до

театру. Він любив свою жінку, це його зовсім здоволяло і його життя виповнене було бажанням уладити її приємне життя дома. Приходив звичайно з бюро в годині шостій прицятсьім. Імовірно принесе в кишеню щось із харчів. Рішуче буде це щось непотрібного.

Такий був Джим.

Герола був його свояком. Одним із тих мандрівних музиків, що враз виривають десь із помешків минувшини пригадуючи дні, коли ми були ще зовсім молоді і знали своїх своїх. Герола був завжди таким, що нараз звідкись виривав. Належав до людей того роду, що їх завжди попереджає телеграма. Та телеграма приходила завжди з іншої місцевості. „Чи зможеш мене примістити один-два дні від вістірка? Герола.“

Приїхав ще заки можна було вислати відповідь. Його заняття було попеніє. Цікавився ма-буль моторами, але до якого опущив, того ніхто не знав. Деколи здавалося, що мав навіть гроші в кишені. Деколи, що ні. Коли мав їх, здавалося йому, що вони ніколи не вичорпаються. Коли їх не мав, то вже дійсно ні сотика. Ясне було лише те, що коли Герола мав який капітал, то мав його у своїй кишені. Один чи два рази позичив від Діма, кілька фунтів. Раз навіть віддав. Але це було на Різду так, що можна було вважати це дарунком. Мав чорні очі, кучеряве волосся й найкраще виглядав у смокінгу. Тому завжди так одягався до обіду, навіть дома.

Такий був Герола.

Мері мала двадцятьвісім літ. II батько був уельським священником, мав одного сина й дев'ять дочок. Мері стала дружиною Діма з найсильнішої романтики. Бути ніжною й через подружжя мати вигляд над восьми сестрами, нехай це пояснить цей поступок. Але романтика Мері посу-нулася ще далі: вона уявила собі, що як уель-ла має палку, пристрасну владу. Головною причиною тою була недовіра до заняття й мало руху. Вона була вже три роки замужня й дійсно здавалося їй, що це вже так довго. Це розчару-вало II, бо думала, що той час мав як три пре-чудові хвилини.

Тримала руку Герола у своїй.

— Ах, Боже, — сказала. — Коли хочеш йому це сказати?

— По обіді, — відповів Герола рішуче. Зв'язи, коли мав щось зробити, робив це наперед по обіді. Б люди, яким видавалось би це трош дивне, з'яли обід у господаря хати й потім сваяти йому: „Кохав вашу жінку“. Для Герола була це дрібниця. Це було саме зовсім так, як він за-зав: він думав про такі речі „розумно“.

— Як він це прийме?

— Лиши це вже мені, — відповів він і по-гладив ніжно II ручку. — „Чи, роздумавши по-важно, проста дорога не найкраща?“

— Ти правдивий лідар, прошепотіла. Віз усміхнувся, попросив голову й погладив II руку.

— Не плети, маленька, — сказав, — Поступ-лю лише чесно. — І тепер видався він II більшим як Джим.

Випрямилася, з насолодою витгнула пош-ря. — Ах, як це чудово, як чудово бути в-ханом.

— Так, так, — відповів він поважно, — це одинокі, дійсно гарні в світі.

Хтось перекутчує ключ у замку: це зна-є, що Джим прийшов, як звичайно в годині шостій тридцятсьім. Вішав загортку в передпокою і в-дить до кімнати. В руці тримає кишеню. Кля- його на столі й цілує Мері.

— Я бачив дещо цибую, серденько, в вулиці Кенон, — сказав він.

— Ах, Боже, — закричало щось у ній. — „Який він простацький.“

Але, нічого не сказавши, веміхнулася й в-несла кишеню до кухні.

— Ну, Герола, — спитав Джим, — як про-ти день?

— Я відпочивав, дорогий хлопче, лише з-починав, — відповів Герола.

Джим ніяк не міг того точно зрозуміти, чак-це кокетливо так багато відпочивати. Припускав, що ті могови якими Герола займався, так то-лять його

(Далі буде.)

Одночасно, покликуючись на знання фактичних українських відносин, автор заявляє, що записуємо на рахунок тверезості здоров'я українських елементів той факт, що думаючи та відповідаючи, а також дозріваючи своїм досвідом елементи української молоді покидають атмосферу підлілля і часто залишаючись ще членами ОУН, як негальної організації, нічого спільного не мають зі скрайнім негативізмом ОУН. Отже треба відрізнити та відповідно оцінювати з одного боку нечисленну скрайню групу, з другого — багато численніший, більше поміркований у своїй поведінці відом, який — хоч не вирікається антипольського становища, проте щодня тверезіє. Отже державний інтерес Польщі диктує нам жити засобами, які будуть їти в напрямку цілком протилежному до цілей і замислів ОУН. Не вступати на стежку, на яку нас штовхав свідомо провокація! Не даваймо провокувати себе — це засада поведінки!

Переконати противника, що кожний його виступ викликає цілком протилежний наслідок до його інтенцій, це найкраща метода відібрати йому знаменито сконструований ідеологічний параван, який чудово влекає йому роботу в краю...

Тому автор — логічно — найрішучіше викладає тезу „кругової поруки“:

Мінімальний відсоток одиниць, які є вловні свідомими своїх провин та які несуть справжню відповідальність, і кількакратні заяви українських відповідальних національних партій, що осуджують терор та гадять на підлілля, як на найбільше лихо свого народу, — це виключає всяку можливість перекладати відповідальність за злочинні вчинки нечисленної групи — на ціле українське громадянство.

Достойна, спокійна, обережна в поглядах і рішенні постава польського й українського громадянства, це напрями, які диктує нам твереза і відповідальна державна рація. Точно зберігти її, це завдання нинішнього дня...

Як бачимо, то автор, що звертає увагу на потребу відріжнювати різні елементи навіть у самому підліллі, а не то у великому громадянстві, виявляє справді знання справ і почуття обережного та зрілого політичного підходу до цієї наскрізь політичної проблеми.

„ЧИ СПРАВДІ НЕ МОЖЕМО ЗРОЗУМІТИ...“

Обширна стаття у „Курєрі Пораннім“ „Знаменна заява українців з 21. ц. м. це протилежний бігун до недавньої статті „Останній час“ із „Газети Польської“. Коли зважимо, що обидва органи є провідними і найбільшими варшавськими шовениками того самого табору ББ. (головним редактором „Курєра Пораннього“ є Войціх Спичинський, а головною адміністраторкою п-ї Голукова), то маємо в обох тих голосах, висловлених майже одночасно на ту саму тему, найяскравіший доказ, як різними є погляди на українську проблему не лише в цілому польському політичному світі, але й у самому проурядовому таборі! Колиж польська сторона закидає українцям неодностайність і хотіла би бачити всіх у адисциплінованій лаві під одним авторитетним проводом, то чому вона забуває про ті суперечності, які існують навіть нібито у найбільш одностайних польських політичних групах?

Стаття у „Курєрі Пораннім“ заслуговує на те, щоб її назвати найрозумнішим голосом, який ми чули з польського боку за останні місяці! Автор знаменито відчував психологічні течії, нуртуючі серед українців. І доказує, що можна бути польським патріотом-державником і одночасно гадати на українство, як політичну проблему, не кризь призму етнічної асиміляції, хуліганських високів ІКЦ чи вічних погроз збірної винищення. Та стаття дає теж неодну таку відповідь, якої ми не могли б дати з уваги на межі свободи українського друкованого слова.

Тому друкуємо її в цілості. Лише для більшої прозорості даємо від себе підписати у передкаві без імені; всі підписання наші.

Знаменний розділ.

Заява президента УНДО і Української Парламентарної Репрезентації, що висловлює рішучий осуд терористичної Організації Українських Націоналістів — аналою загальної під скороченими буквами ОУН — є фактом глибокого значіння. Не слід викидати її виключно заголовку, ескізованою до польської прилюдної опії з боку, що на ціле українське громадянство буде перекінена відповідальність за безкомісний лавиний терористичний акт і замахи, що їх виконує ОУН. Заява на не лише вирізняється змужністю, але й віджидкується до власного громадянства, головною до мети, і має таку гостру континуальну ОУН, висловлюючи її шкідливу діяльність, а

последи українських національних інтересів, що сауну підставу, м'якше сподіватися, що та заява не буде відокремленим ділом, лише ще мусить прийти за нею період систематичної діяльності проти вчинків ОУН, а метою псбороти її впливи в громадянстві.

„Бож неважливо, п'ятувати конспіративну діяльність ОУН як політично бездумну, шкідливу і — годиться з її істинуванням, дозволяти, щоб вона ширілася, здобувала собі прихильників, симпатиків і членів. Публічний осуд є одночасно кишеним визовом до боротьби — і що боротьбу, хоч-не-хоч, треба буде розпочати. Отже в українській націоналістичній доктрині знаменний разя на два лаборії, що вступують на шлях отертої боротьби. Не можна сказати, щоб досі існувало між ними порозуміння. Існував спір, який часом дотримується на стороні преси. Однак між ними радше характер домашнього спору, якого не виносили на публічну арену. Це останнє стається тепер

Демарк-Гілка Анія

Як псачає цього етапу у внутрішніх українських політичних відносинах декларация УНДО не може не цікавити нас своїм змістом. Чиж не знаменне, що українські націоналістичні кола відвертаються від засади перманентної національної революції? З хвилюючись, бо вона засаду покидається і осуджується, бо вона „криве в собі необхідні шкоди для життя і розвитку українського народу“ — мусить з коначности винятися необхідність іншої засади: розв'язання національного життя в рамках існуючого стану річей.

Не йдемо в наших вимогах так далеко, щоб домагалися іосюючих змін в самих ідеалах та національних аспіраціях українців. Бажаємо тільки, щоб в свідомості українського суспільства повстала виразна демаркаційна лінія між давніми перспективами майбутнього, в якому вільно сподіватися всього і можна нічого не прікисати — а нагасає життя на сучасну хвилю в якій або треба стояти на ґрунті існуючої дійсності, або — вести „перманентну революцію“, без вигадки на успіх, зі шкодою для життя і розвитку народу, яку завжди приносить кожна довга і дачава війна, що триває, хоч втрачені всі виглади на виграну“.

Небезпека „перманентних революцій“.

Того аналогією не хочемо сказати, янчебі акція ОУН, хоч безперечно наругує прилюдний лад і загрожує безпеці, витворила стан айфни на терені Східної Галичини, янче би приймала вона розміри бодой партизанської боротьби. Вона витворила лише труднощі, щоб українське громадянство освідомило собі, що існує тривкий стан річей, незмінний у будучині, яку можна би передбачити, — та з якого існуванням треба рахуватися і до якого пристосувати свою працю над закріпленням і розвитком українського національного життя.

Всі революції або відмиються і ведуть до негайної подоби, або переходять у стан упадку і розкладу. Існування „перманентної революції“ є неможливе. Вона мусить увійти у стадію свого упадку, в якому щезає її ціль та лишається лише дійість, самеж боротьба стве для громадянства щораз важчим тягарем і нечисленною шкодою, доводочи до того що внутрішнє життя анархізується і заблукуються. Айже і до ризів „армії“, яка силкується завято боротися, звисається розклад, дезорганізація, упадок, — і вона стве таким чином лише тягарем для громадянства, для добри якого хоче боротися.

Мусить же прийти момент, в якому йстиник політичного реалізму почне брати верх. Чи саме той момент починається у житті українського громадянства і чи його заповідає заява УНДО — це побачимо в будучині.

Боротьба за душі молоді.

Не слід трактувати її як спробу порозуміння з нами, всеж є вона без сумніву спробою вияснити польському суспільству дійсний стан річей, якого воно може не знати і не розуміти. А саме, що нема внутрішньої єдності в українській націоналістичній політиці, навпаки, що існує глибокий розріз і взаїмна боротьба за душі і серця, в першу чергу — молоді. Отже тому не слід обтижувати за вчинки ОУН збірною, гуртовою відповідальністю ціле суспільство, а що більше — цілість праці, якої завданням збереження і розвиток українського життя.

Щодо останнього, не можемо не признати слушности цього домагання. Не може існувати так далеко посунена, збірна, не зрізнич-

Цукорня СТЕЦЬКОВА Миколая 7.

кована відповідальність. Існують тільки наслідки того стану річей, які витворила „перманентна революція“, ведена ОУН, наслідки, що тяжіють на цілому суспільстві. Зате твердження, що поруч неминуючих наслідків забурення спокою і ладу в публічному житті, може існувати збірна кара, яка падала би однаково на плечі всіх, — якщо таке твердження колинебудь видвинено би, — ми мусили би визнати його помилковим.

Саме навпаки! Ми повинні змагати до різникування відповідальности, коли хочемо, щоб витворилася різниця становищ в самому українському суспільстві. Нічого більше не могло би причинитися до віддання його під виключну впливи ОУН, як роблення його солідарно винуватим і відповідальним за вчинки цієї організації.

Сфера почувань.

Не вважасмо теж за слушне атакувати українських політичних діячів за те, що, визнаючи розумово діяльність ОУН за шкідливу і гідну осуду, в чуттєвій оцінці вчинків окремих підпільних діячів зберігають деяку здержливість.

Невжеж ми не можемо її зрозуміти? Чи навіть у випадках звичайних злочинів не зберігаємо часом чуттєвої здержливости! — найгостріше осуджуючи сам злочинний вчинок, не шукаємо злагіднюючих обставин в оцінці його справи?

В політичних проступках тимбільше: хоча сам вчинок може бути визнаний за гідний осуду, а в наслідках шкідливий, так всеж годі в ньому переочувати деяку дозу ідейних мотивів, хибно пристосованих. Коли не раз додачуємо їх ми, поляки, проти яких звернені замахи, так чи маємо дивуватися, що в українському суспільстві існує деяка доза спокоління для молодого життя, що гине і марнується, освячуване в злій справі, однак зі спонук, які член тої самої нації мусить зрозуміти?

Трудність української ситуації.

Тому ми повинні старатися зрозуміти труднощі походження українських політичних діячів, що виступають до боротьби з противником, в якому, осуджуючи його вчинки, не можуть в однаковій мірі осудити їхніх спонук. А крім цього мусять вони числитися з настроями тих, за яких душі і серця мають вести боротьбу. Способи, якими хочуть впливати, мусимо залишити їхньому виборі та їхньому вичуттю положення. Не можемо жадати, щоб їхні слова осуду були остріші чи інакше сформуловани. Бажаємо, щоб переконали своє суспільство, що вдержування стану „перманентної революції“ є для нього шкідливе і що повинно відступити від покірання тих, що хочуть той стан вдержати далі. Та залишм цьому громадянству право до своєї жалю над тими, що гинуть в жертві для хибної засади, коли вони є різними дітьми цього суспільства. Не жадаймо, щоб воно кидало на їх голови проклони. Нам вистає, якщо воно визнає з цілою свідомістю їх помилки.

Цей процес кристалізування політичної свідомости, як бачимо з декларації УНДО, починається. Будемо пильними обсерваторами його, не закладаючи його задалегідь принятою ворожою постановою.

З технічних причин відкладаємо до завтрашнього числа зміст статті з останнього числа „Редуті“, органу польських комбатантів у Львові.

Застрілили бандита Ділінгера.

ЛЬОНДОН, 23. 7. ПАТ. У Шікаго застріли з потиці відомого бандита Ділінгера саме в хвилині, коли виходив з двора підняти в кіна. Поліція довідалася про втеку Ділінгера в кіні і тому обставила всі входи та дві години ждала на його вихід. Коли Ділінгер айшов і не зважаючи на поклик поліції сплинув до кишені по револьвер, один з агентів уби його. Його товаришки скоротали з мекшні і втікли самотодом.

Але хто хоче читати справді інтенсивні ре-
чі і то з повною насолодою — такі мусять писати
сам. Ось чому подорожувати треба і вразі
з подорожі списувати необхідно.

Рештки майже за дармо

Цілий у нас можна набути
у "ЛАВАННИ БАЗАР".
А. Г. АНДІЛІМАН, Львів, Воїнів ч. 12.

Подорож мін. Бека до Естонії і Латвії.

Затрівомлення у Москві.

ВАРШАВА, 23. 7. ПАТ Нині виїхав мін. Бек в дружбою до столиці Естонії Таліна, де побу-
є два дні. Перед своїм від'їздом мін. Бек відбув
у суботу довшу нараду з марш. Пітоудаским.
Польська преса пише: Віанта мін. Бека набирає
першорядного політичного значіння, бо темою
нарад мін. Бека з міністром закордонних справ
Естонії буде договір взаємної допомоги. Польща
з Естонією нерідко споглядають на проєкт мін.
Барту, щоби у східній Європі після держав враз
з більшовицькими заклали договір взаємної до-
помоги. Опісля мін. Бек відвідав столицю Лат-
вії Ригу.

Большевицька преса з живим зацікавлен-
ням слідкує за візитами мін. Бека в Естонії та
Латвії. Большевицька преса пише, що Польща
намагається відтягнути Естонію і Латвію від за-
ключення договору між прибалтійськими держа-
вами, які незалежно волі в цій справі переговори
у Ковні.

БУРІ, ГРОМИ, ПОВЕНІ...

(Звідомлення з місць.)

ОБІРВАННЯ ХМАРИ НАД КОСМАЧЕМ.

Довготривала самота не давала гудулам по-
бити сіяносію, а те „сіно“, яке старалися зроби-
ти в коротких перервах розмірної погоди, тило
в покосах або на островах. На закінчення небу-
валій хмаролім довершив діло знищення. Дня
20. липня ц. р. темні як смола тижні хмари на-
висли над Космачем, а з них линув дощ такий
натільний і з такою силою, що за годину всі малі
гірські потоки в тижні доперемінювалися в ка-
ламутні ріки. Повишувалися береги і рвучими
фаллами через левади в городи несли пісок, ште-
р, шалі каміня та осипали людську працю.
Кілька домів знищених, кущина завалилася зов-
сім. Щастя, що та повільно навістила Космач у
вечір, не вночі, бо інакше було б обійшлося
без жертв у людях і живому інвентарі. Пожежу
станції, яка повстала в наслідок удару грому,
вдалося вгасити. Містки на потоках вода пово-
сила, дороги місцями так понижені, що не можна
дережати. Загалом шкоди великі. І. Г.

УБИТИЙ ГРОМОМ У ЯКИМЧИЦЯХ.

Дня 20. 7. в год. 3.30 попол. перейшла над
Якимчицями, пов. Рудки, буря з хмароломом і
тремами. Працюючі в полі поховалися під полу-
чипки. Один з громів ударив у полумішок, під
котрим спочивав господар Михайло Черник с. О-
зекса, літ 60, котрий вчинув на місці. На нім
впадало і подерало частину одягу і тіла. Під 3-ім
і черги полумішком сиділа Ковжун Касяка, яку
грім поранив, але її негайно відправили.

В полумішок, де ударив грім, були на вершці
заложені два серпи; в один з них ударив грім,
зломивши і спаливши частину кінця ферма.

Цей трагічний випадок викликав у селі при-
тишення, тим більше, що загинув трагічно
господар Мих. Черник був дуже приміромим і
працьовитим селянином, членом всіх україн-
ських товариств у селі, а при збірках на народні
целі все був щедрий. Г. Т.

ПОВІНЬ У ПЕРЕГІНСЬКУ.

У північ 20. липня ц. р. над латиним мі-
стечком лютувала страшна хуртовина. Потім Ру-
дава, який пливе через Перегінське, виступив
вагло з берега і валив вулицю та нижче положені
хати. Вода на вулицях доходила до одного метра
висоти. Вона знищила м. ін. валиничий міст біля
Перегінська.

Ще майже містечко було під водою. Мате-
ріальні втрати люті на кількадесят тисяч. Не
обійшлося ж без людських жертв. У заплених
тисах р. Дуби втиснули десятилітній пастушок
Лесь Саван, який гнав до дому худобу. Нагадні
пришли води втиснули малого хлопця, який не
зважаючи на розпучливу оборону, пішов на дно.

Крім того ріка Дуба знищила міст у с. Шне-
дїй і тому комунікація перервана. Міст уже на-
правляють.

В СОВІТАХ ГИНЕ 600.000 НІМЦІВ!

„ДАНЦІГЕР ЗОНТАГС-ЦАЙТУНГ“ ПРО ГО ЛОД СЕРЕД НІМЦІВ У СОВІТАХ.

„Нужда німців у Росії. — 600.000 поселен-
ців дожидає помічч“ — під таким заголовком
читаємо у 25. числі „Данцігер Зонтагс-Цитг.“
слідуюче:

„Шістьсот тисяч німецьких колоністів
змагається в Росії з голодом“. Акція „Брати в
неволі“ повинна повернути увагу всіх німців на
це жахливе конання та викликати їх на допо-
могу. Рятункова акція в тій справі вже почала-
ся. І як минулої зими вдалося нашій зимовій ак-
ції допомогти врятувати сотні тисяч німецьких
земляків від неволі й нужди, так і тепер почу-
ття солідарності нової Німеччини мусить дока-
зати, що йде про ще більшу нужду німецьких
братів по тому боці кордону.

В доміції Німецького Чорногого Хреста в
Берліні примістилася „Державна Комісія Брати
в неволі“, а всіх, що входять туди, зустрічають
такі поважні слова: „Наша праця — не політич-
на праця, а твір любови ближнього й братньої
допомоги. Сотні тисяч земляків-німців змага-
ються на величезних просторах СРСР з голодо-
вою смертю. Наша одинока мета — допомогти
їм у цій жахливій економічній нужді“.

Діловий референт державної комісії сам ні-
мець із СРСР. Він родом з околиць Одеси й опо-
відає:

„Те, що діється в голодуючих округах
іноді

ТАКЕ ЖАХЛИВЕ, ЩО ЗАХІДНОМУ ЕВРО-
ПЕЙЦЕВІ ВАЖКО СОБІ ЦЕ УЯВИТИ. НА ЦЕ,
ЩО ТАМ ДІЄТЬСЯ, ТРЕБА ДИВИТИСЬ ОЧИ-
МА СХОДУ.“

А хто тільки раз переїздив Схід, знає, що
там можливе зовсім все, зовсім інакше, як тут“.

„В яких округах СРСР знаходиться голов-
но німецькі колонії?“

„В Німеччині говориться впершу чергу про
лімців над Волгою. Важливі й більша група їх в
над Чорним Морем, що складається виключно з
селян. Теж на північному й південному Кавказі,
на Волинні й Сибірі є німецькі колонії“.

„І скільки там живе німців?“

„До війни було їх усіх яких два мільони.
Сьогодні?... Хто може це сказати точно? При-
близні підрахунки кажуть нам дотрадуватися, що
нині було ще 800 тисяч, нині є 600 тисяч
тих, що ще живуть“.

Вони вимандрували в область Волги 170 літ
тому на закінці парції Катерини II, 130 літ то-
му пішла чергова хвиля. Пішли, щоб заселити й
управити велетенські пусті степи і створити на
нетерпеливій російській рівнині багаті та квітучі
вразкові господарства. Серед хвилюючих житних
піль побудували собі села, а що поселенці були
осадні й любили родинне життя, колонії росли
з року на рік. І хоч як далеко від своєї батьків-
щини, залишилися вони у своїй істоті німцями,
пильними й трудящими, простими й скромними,
консервативними й привязаними до скіби.

Опісля прийшла війна, в 1918 р. прийшов
закон про вивселення її на основі його цих нім-
ців, як „політично підозрілий елемент“ мали
вишати з хат та осель й заслати на Сибір. Але
в більшовицьких колоніях не перервали цього
закону в життя: проти нього виступила рі-
шуче місцева влада, заявляючи, що „якщо ми
прожелемо німців, наше господарство провалить-
ся“. І тільки на Волинні роблено спроби реалізу-
вати його.

Потім прийшла революція, а слідом за її жа-
хом та голодом прийшла система колективізму.
Не наше завдання розглядати а політичного й
економічного боку цю систему, що хоче ліквіду-
вати селянина-одиночка й дати його у вели-
кі громади. Затеж щоденно переживаємо з листо-
ми і звітами жахливі наслідки безсумнівного ак-

тиму, що цю систему годі погодити в думкою й
почуваннями привязаного до землі німецького
колоніста.

Отак став німецький колоніст, колись гор-
дість і диягуни російського хліборобства на вели-
ких просторах, невинним кулаком, одиночан-
ком, що не хоче або й не може підчинитися та-
кій колективній системі.

За це влада

ОБКЛАДАЄ ЙОГО ЖАХЛИВИМ ПОДАТКОМ.

Державна признає пр.: „Корова мусить дава-
ти стільки тої і стільки ро молока“, а якщо во-
на дає менше, селянини приневолюють надодо-
ришувати це іншою роботою, скажми збіркою я-
гід у лісі й т. п.

Ці податки такі величезні, що селяни про-
гайвають одного за другим з хати й загородин.
Тоді вони приневолені йти в ліси і працювати
дроворубами, або при будові каналів для дер-
жави. Іх хата, їх господарство провалюється. О-
так в тих самих околицях, що були колись
житним шиклірем всього світу, поширився
незвичайно найжорсткіший голод. Тут і там вда-
лося німцям втекти за кордон, але десятки, як-
що й не сотні тисяч їх загинуло.

А оце бачите жахливий фотографічні доку-
менти, що нагадують зображують жахливе го-
лодове конання на вулицях в осени мин. року.
Листкуємо світанку за світанком. Старці й ді-
ти, жінки й дівчата лежать у порваній одежі
на вулиці, обступлені юрбою дикавих.

Опісля показують нам листи з цих око-
лиць, навішених голодом і звіти втікачів. І в
тих і в цих є однакове: Голод! З околиць Ки-
да пише одна дівчина в листі 1934 р. до сво-
го батька:

„Добрий день, коханий батьку! Повідом-
ляю тебе, що ми ще покищо живі. Хоча в на-
шому селі було 150 хат, то всі майже вимерли.
Так, що їх хати везли для колективу й поро-
бляли на топиво. Любий батьку, ніхто не
знає, як це сталося, що ми залишилися живі
і що ми могли собі допомагати досі. Але тепер
і до нас прийде певна смерть. Пішло вам своїх
світлин, бо напевне ми вже ніколи не побачи-
мося“.

В іншому листі про голод, який вислано
18. квітня, написано:

„На превелике наше нещастя наш батько
лежить вже 18 днів дуже хворий на північний
тиф. З квітнем у нас дуже але, бо нас семеро
рідні“.

ВСІ ГОЛОДНІ І ВСІ БЕЗ ОДЕЖІ.

Бо нема нікого, хто постояв би за нами, живе-
мо одинкові на світі, не знаємо доки і як...“.

„Так ми помагаємо“, каже німець з СРСР,
коли показує нам світлини й листи. „Справна
організація допомагає нам в тому, що всі да-
ри доходять зі стовідсотковою певністю до ад-
ресатів. На наше донтове конто в Берліні при-
ходять щоденно влати. Але цього мало, це
просто — дешево мало“.

Так пише співробітник „Д. З. Ц.“, що від-
відав німецьку допомоготу центрально у Берлі-
ні. Ще один документ до книжки, які — стирні
тих, які є сорізь і в які світ всеодно не хоче
поверити, а більшовицькі заперечують.

Ми могли б і свого боку оголосити ще
кількі цифри. Нашіх братів конне в межах
Совітів не 600.000, а грубі мільони — і навіть
наші жахливі цифри та листи будуть всеодно
криком у порожнечу всесвітньої „гуманної й
людської“ загальної думки. А цей факт сто раз
жахливіший, як жах самого голоду.

(а-к)

Багно Ставіскіяди.

Свідки мін. Тардіс компромітують Шотана.

ПАРИЖ, ПАТ. Слідча комісія для висвіт-
лення афери Ставіського переслухала кількох
свідків, які поклялися мін. Тардіс. І так промис-
ловцеві Шабоб знавав, що його дактилографка в
дні 5. березня ц. р. згадувала про 300 тисяч
франків, які дістав Тардіс від Ставіського. О-
після вияснила, що про це довідалася від брата,
а брат від ком. Боні. Колишня секретарка Ста-
віського Лоріг зізнала, що вже після афери
знищила стенограми листів Ставіського. Исп.
Боні, який знав про ці листи, ніколи не домагав-
ся від секретарки їх стенограмів. Карло Лоріг

заявив, що від ком. Боні довідався про чеки
Ставіського для Тардіс. Виявилося, що на го-
дину перед своїми знайомими Лоріг розмовляв
з ком. Боні. Тому комісія перестала далі пере-
слухувати цього свідка. Боксер Німан зізнав,
що на два місяці перед смертю Ставіського до-
відався від нього, що всі справи поладає його
приятель Боні. У помешканні Ставіського бачив
Петра Шотана. Книговець Жюмо зізнав, що
саме він одержав від секретаря Ставіського, Ро-
маніна, чек на 300.000 фр. з допискою „Тардіс“.

Після страйку в Каліфорнії.

САКРАМЕНТО (Каліфорнія), ПАТ. Стей-
товий губернатор відкликав усі відділи народ-
ної гвардії, вислані на страйковий терен, за

вмітком 1200 воєнів, які осяють на своїх стій-
ках у Сан Франціско.

Галицький Магазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна
та всілякі блаватні товари по найнижчих ці-
нах. При закупці товару від 5. зод. даром білет
до першорядних кін. 2/73 95-

Лист Ромена Ролана до совітських письменників.

В Москві відбудеться цього літа зїзд усіх організацій письменників СРСР. На зїзд запросили теж багато тих європейських та американських письменників, про яких знають, що вони симпатизують з більшовиками. Між ними запросили теж французького письменника Ромена Ролана. Ромен Ролан був одним із перших, які зобразили докруги Анатолія Франса і прилюдно заявили свої симпатії для більшовицької революції. Але у своїй творчості Ролан наближується до більшовиків тільки в гаслах міжнародної справедливості, миру, свободи, отже гаслах, що їх голосили давно вже передтим й інші письменники, хоч стояли далеко від радикальних доктрин комунізму. Більшовики позискали Ролана, подібно як і Сінклера, для своєї пропаганди. Але як давніше вже розчарувався в Сінклері, так тепер розчаровується знову в Ролані. Доказом цього є лист, що його Ролан, у відповідь на запрошення на зїзд до Москви, вислав більшовицьким письменникам. Ролан пише:

Я широким зусиллям більшовицьких письменників віддавати своє мистецтво на послуги еволюції і революції, яка бореться, бурить і будує. Таким чином мистецтво бере участь у живій силі доби. Але булоб великою небезпечкою для нового ладу, що його будує революція, якщо мистецтво мало би стати виключно на таких послугах. Поезія мусить мати своє вільне поле для чистої творчості. Таксамо й наука потребує цілковитої свободи для своїх дослідів, без огляду на те, чи вони мають якусь практичну вагисть. Те саме відноситься і до свободних виявів ліризму й поетичного думання.

Це найбільші скарби людського духа. Їх можна прирівняти до дорогоцінних руд, що є запасами на майбутнє. І в творчості найбільших письменників світу — Гетого, Іго, Шекспіра, Дантого — є дві сторінки: одна стоїть у зв'язку з духом їхньої доби, друга є багато глибша, бо не залежить від потреб і змагань сучасності. Ця сторінка їх творчості стала духовним кормом майбутніх поколінь і вона дала безсмертну славу і їм самим і їхнім народам. І ви, мої приятелі, мусите оцінити ті вартості. Не працюйте лише для сучасності, працюйте для майбутнього і тому плавайте чисту, вільну поезію і чисту, вільну науку! М.-н.

Японці опановують Далекий Схід.

Прага, липень 1934.

Зі Шангаю докопують вісти, що Японія вживає всіх зусиль, щоб в частин Північного Китаю витворити країну, яка булаб під постійною контролею Японії. Важним засобом до досягнення тої мети є відновлення цими днями простого залізничного шляху Мукден-Пейпін (Пекін).

Як зростає вплив Японії на лучбові відносини Далекого Сходу, видно найліпше з того, що до 1931 р. японська південно-маньчжурська залізниця мала лиш 650 миль довжини, а після створення маньчжурської держави її довжина зросла відразу на 2000 миль. А тепер, як доповнення до південно-маньчжурської залізниці, дістають ще японці, шлях Мукден-Пейпін.

У Китаю є тої думки, що за кілька місяців буде японська південно-маньчжурська залізниця контролювати всі залізничні лінії на північ від Жовтої ріки. Таким робом Північний Китай стає другою Маньчжурією для японських впливів.

Рівночасно з цим японці прагнуть всіма силами до того, щоб поширити свої впливи і на внутрішню Монголію. Там іде нині запалта боротьба за ці впливи між Совітами і Японією і обі сторони вживають усіх засобів на те, щоб окріпити свої позиції. Яку вагу має це питання для обох сторін, вказує на це подорож спеціальної дипломатичної совітської місії під проводом Карелана до столиці монгольської республіки Улян-Батору.

Шангайська китайська преса вказує на те, що коли Японії вдасться своїми впливами опанувати внутрішню Монголію, то це буде рівнозначне не тільки з японізацією Китаю з північного заходу, але й із відірванням від Китаю провінції Суй-Юань, а навіть і провінції Нь-Ся. А це був би дальший крок до опанування Китаю Японією.

М.-н.

Скажений пес покусав 15 дітей.

РІВНЕ, 23. 7. ПАТ. До шпиталю в Рівному привезли 15 дітей, яких покусав скажений пес.

Катастрофа повені.

ПОНАД 200.000 ЛЮДЕЙ БЕЗ ХЛІБА. — МІЛІАРД ЗОЛОТИХ ШКОДИ.

Прем'єр Козловський заявив польській пресі, що повінь зруйнувала зовсім 50.000 родин себто понад 200 тисяч людей. Вони залишилися без кусника хліба. Уряд задумує приступити до більших публичних робіт, щоб дати заробіток впершу чергу потерпілим від повені. Проектується урегулювати русло Висли та її допливів, щоб охоронитися перед жахливими розмірами повені. Впершу уряд приступить до відбудови доріг, мостів і залізничних шляхів. Уряд прийде з допомогою потерпілим від повені і тодіс для них про харчі та допомоги. Скарбова палата в Кракові приказала припинити всі евакуації на просторі, зруйнованім повіню. Шкоди сягають до мільярда золотих.

По широкому світі.

— Еспанським послом у Москві призначений дотеперішній посол у Парижі визначний письменник Сальвадор де Мадаріага.

— Недобір Італії за бюджетовий рік 1933/34 виносить 3.541 мільонів лірів.

— На основі нового розпорядку німецький міністр освіти матиме право призначати професорів університетів. Дотепер професорів призначала університетська влада.

— Канцлер Гітлер усуває провідника націонал-соціалістичної партії Картенштайна на Помор'я за невиконання приказів.

— 18. вересня ц. р. відбудеться в Шікаго процес проти обманця Іноуе.

— На Джамборі у Латвії приїхали пластуни з 12-ох держав.

У Фрідріхсвальде горять ліси зі швидкістю 100 м. на хвилину. Пожежу гасять крім пожежних отороквей та спеціальних рятукових відділів, населення і відділи райхвері.

— До Італії виїхала болгарська королева Іванна, яка замешкає в палаті королівської родини.

— Внаслідок отруйної спеки у Злучених Державках померло 250 осіб від сонячного удару.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси і зол. Можна прислати поштовыми марками.

НОВИНКИ

— Робітня футер Юліана Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46. Приймає футра до переходу на літо. 1287 54-?

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 1285 100-100

— Права державних шкіл для приватних гімназій в новому шкільному році. Міністерство освіти оголосило листу середніх загально-образовуючих приватних шкіл, яким на шкільний рік 1934-5 признали права державних шкіл. Міністерська листа подає 326 приватних гімназій у всій державі, яким признали повні або неповні права державних шкіл. М. і признали права державних шкіл у львівському воєвідстві 27 приватних гімназій (у цьому 12 у Львові), у станіславському воєвідстві 10, в тернопільському 5.

— Музей Визвольної Боротьби України у Празі. Розвиток Музею й музейні збірки ним далі, чим все більш зачинають цікавити наших діячів у краю. З кожним роком зростає більше з них відвідує Музей. Такі відвідини наважують і закріплюють зв'язки між українськими осередками. Недавно Музей відвідав голова Української Парламентарної Репрезентації д-р Дмитро Левинський із Львова і розвідувався про його розвиток і потреби.

— Нова праця українського гравера. Музей Визвольної Боротьби України дістав з Берліна від Василя Масютина велику оригінальну гравиру його власної роботи — портрет Б. Хмельницького. В серії гетьманів цього великого майстра де вже трети праця, розмірами така велика, як і гравюра гетьмана Мазепи, але виконана, здається, ще досконаліше, ніж той його класичний твір. Є відомості, що В. Масютин захоплюється тепер колом портретів гетьманів Дорошенка із П. Сагайдачного.

— Які товари подешевіють. Польська преса пише, що від жовтня подешевіє цукор на 20 сот., якого один кілограм коштуватиме 1.20

ПОШЕСТИ

У мелеськім повіті поширюється невідомо пошесть. Недужі чорніють і вянуть та дістають високу гарячку. Біля Варшави вода залила Вітанівський парк та село Завадів. Стан води у Заслі доходить до 5.70 м. Стан води на Сяні досягає 1.23 м. Вода на Дністрі та його допливах опадає.

СМЕРТЬ ДИРЕКТОРА ВОДОПРОВОДІВ.

У Ястарні потонув в неділю 22. липня ц. р. інж. С. Александрович, директор водопроводних заведень у Львові. Александрович, який виїхав над море на відпочинок, побачив, що в морі потопав учителька Е. Гупертівна. Кинувся їй на рятуюнок, але вирятувати не вдалося; обоє пішли на дно.

Зол. Його продають у Лондоні по 56 сот. Знижки ціни на сірниках не буде. Зате сірниковий монополіст продаватиме у східних воєвідствах менші коробки сірників при невеличкій знижці. Нафта не подешевіє. Залізо подешевіє на 10 відсотків теж у продажі у східних воєвідствах. Будівельні фірми зможуть купувати залізо безпосередньо в залізних гутах по гуртових цінах. Жарівки подешевіли на 16 відсотків. Зате ціни бензину залишаться без зміни.

— Для іграшки били шиби. Роман Сліпак, його брат Юрій та Каз. Зелінгер у товаристві ще кількох хлопців бавилися киданням каміння. При тому вибили 15 шиб у машиновому відділі львівської політехніки.

— Вбили вїта. Новинку під позивним заголомком „Діло“ ч. 193) спростовуємо остільки, що вїта Федора Шкалубрина вбили не в Синевідську Вишню, лише в Нижньому. Вїтом у Синевідську Вишню є Вичинк.

— Потонув батько зі сином. У Рясні Польській біля Львова у ставі Стрижавець потонув у неділю 22. липня ц. р. 39-літній лікар Ян Куберняк зі Львова з 8-літнім сином Вацлавом. Куберняк вибрався у неділю на відпочинок зі Львів. Коли батько побачив, що син потопав, кинувся на рятуюнок і оба потонули.

— Конгрес американських криміналістів. У Вашингтоні підготовляють конгрес де будуть радити, що робити зі зростаючим бандітизмом. Запрошення дістали всі стейти. Генеральний прокуратор Кеммінгс заявив, що на цьому конгресі поставлять питання боротьби зі злочинцями „або — або“. Між іншими мають проголосити бойкот усіх політиків та адвокатів, які допомагають бандітам. Виходилоб, що в Америці знають, хто такі політики та адвокати, спільники бандітів і не можуть дати собі з ними ради.

— „Прагер Прессе“ про українську студию про Джеймса поміщує у числі з 20. п. м. у відділі „Література“ таку замітку: „Українська книжка про Джеймса Джеймса це те найкраще, що приноситься в останніх роках дуже скупої польсько-української літературної продукції. Дарія Віконська: Джеймс Джеймс, Тайна його містечкового обличчя“. Авторка переступила основні „Уліссеса“ і наважує до нього цілу низку мистецьких, психологічних, філософських й інших роздумувань, що у висліді мають розяснити тайну мистецького обличчя обновики європейської повісти. Як українка знаходить вона непогану ідею прирівняти Джеймса з Архипенком: Джеймс так само розгортає літературну форму, щоб її наново побудувати, як у свій час Архипенко зробив з пластичною формою у різьбі. При всіх прикметах цієї праці було би може краще дати українцям доступний переклад „Уліссеса“, ніж робити їм апетит на твір для них недоступний, коли все ще нема навіть російського перекладу „Уліссеса“. Сама для себе є ця праця важним кроком уперед у діяльності української літературної критики в Галичині“.

— Австрійський архієпископ процесується в Румунію. Перед мадлярсько-румунським мировим судом ведеться процес габсбурзько-гофринського архієпископа Йосифа, який домагався від румунського уряду звернути йому дозброю в Семигороді або заплатити відшкодування 60 міль. швайц. франків. Архієпископ боронить адвокати мадлярського уряду.

— Цирковий музей. Від осени в Парижі відчинять музей, що збиратиме всі предмети і пам'ятки зв'язані з цирковим мистецтвом та історією цирку. Будуть там документи та матеріали до життя великих акробатів, клоунов, циркових смішників звірів тощо.

— Край, де потребують дівчат на віддані. Палестинський центральний комітет звернувся до віроповідного жидівського комітету в Бєдапешті з повідомленням, що до Палестини

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКИМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф. М. ЗІММУНТ ЗАЛЕСНИЙ вул. Воїнів Ч. 4. 178 152—180

може приїхати кілька тисяч жінок, що хотіли бийти заміж. До Палестини направило багато нежонатих чоловіків. У Будапешті оголошлось уже 9.000 піднят, очікує до влізду.

— **Тунель Мерсей.** 18. п. м. відкрив англійський король тунель під рікою Мерсей. Працювали над ним понад 9 днів. Тунель має 3 м. ді і 44 стіп ширини. За годину може ним перелітати 180 авт з пересічною швидкістю їзди 30 км. на годину. Тунель є 55 м. під водою; повітря підкачує турбіни вентилятори, що рухаються від 6 електричних станцій.

— **Рішні вістки.** Бразилія дістала нову конституцію. — 20. серпня починається в Женеві нарада міжнародної жидівської конференції.

— **Мілані** приготували план будови підземельної залізничної, яку скінчить за 3 роки; буде при ній асфальт 2000 робітників 1.200.000 робочих днів.

— **У Мланіс** помер генерал Енріко Фасуль, що під час світової війни відіграв велику роль.

— **Рим** на підставі останньої статистики має 1.115.300 мешканців. — Австрійський уряд видав власникам 400 готелів, що не мають гостей засвідком боїзому проголошеного Німеччиною підмогу в сумі 3.200.000 шилінгів.

— **Еспанський король** виїхав до Югославії, до Блед, щоб побути там як гість царя Олександра.

— **Вийшов французький закон**, що обмежує для чужинців право ставати адвокатами у Франції; від тепер треба буде 10 літ жити на території адвокатської практики.

— **Держ. частини Харбіна** азіаті водою.

— **Книжка про цифру 7.** Якийсь італієць у Нью-Йорку, Мартінорі, видав на 400 сторінок книжку, присвячену символіці цифри 7 від найдавніших часів до нинішніх днів. Там зібрані всі пересуди й явища, зв'язані з тою таємною цифрою.

— **Американський інститут у Москві.** 21. п. м. відкрили у Москві американський інститут. Мин. року існував уже там англо-американський семінар; було там спершу 24 студентів, тепер є їх 200. Семінар перемінили на інститут з викладами літератури, мистецтва, економічної політики, тощо. Американські університети признають диплом цього університету. Викладають американці і москалі; між останніми є дек. майстер від усього Радек.

— **Висота накладів радянських видавництв.** Від 1929 до 1933 р. видрукували у Рад. Союзі 900.000 примірників творів Толстого. Книжки Гладкова і Панферова перевищили вже мільон накладів.

— **Автор „Тихого Дону“** Шолохов і Новаков-Прібой розійшлися у накладі 2 млі. Та всіх їх перевищив найпопулярніший у Рад. Союзі письменник Горький, якого книжки за 4 роки розійшлися у 19 млі. примірників. Твори його перекладені на 105 мов Рад. Союзу. Ясно, що твори Леніна та Сталіна друкують у таких мільйонних накладах, про які досі ніхто не чув.

— **У самому Ленінграді** видрукували досі 51 мільйон примірників Сталінових творів. Хто їх читає, інша справа. Їх розсилають масово до всіх бібліотек і не питають, чи хто їх купує.

— **За 15 літ** більшовицької влади російське державне видавництво видрукувало 15 мільярдів примірників книжок. І чим більше їх появляється, тим більший голод на книжку, матеріальний і духовий. Нема паперу і нема що читати, бо 90 проц. усієї літератури це агітка.

ДИВОГЛЯДИ.

ПЯТЯЧКИ.

Міссіс Діої у Нью-Йорку породила одночасно п'ятичків і то всі доньки. Живуть вони всі вже 51-ий день і то штучно, в інкубаторах. Лікарі стверджують, що це і так рекордний вік. У 1866 р. у Ліссабоні п'ятеро дітей, що прийшло одночасно на світ в одній матері, жило тільки 50 днів.

БОРІТЬБА ЗА ПРАВО ДО СВОГО ПРИЗВИЩА.

Найбільша концертна зала у Лондоні зветься „Альберт-Гол“ (Гала Альберта). П підприсмі подали в суд диригента каварняної оркестри, що зветься Альберт Гол за те, що він оголошує себе „Оркестра Альберт-Гол“. Суд став на становищі, що власник оркестри має право називати її своїм дійсним іменем і призначити і що він не може відповідати за випадкову таку саму назву салі.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Титуломанія.

Читаю про розпорядок у гітлерівській монархістичній республіці, що титул „вважається пані“, з яким звертається служниця дома до своєї пані — склясаний і каранний. Ми, демократичний нарід, уміємо за столом до чужої поважної людини звернутись несподівано з титулом „ви ідіот“ і зараз-же дати титул „директора“ чоловікові, який міг би попереджувати своє прізвище якимсь „др.“ у тонації „дур.“

Не знаю, чи було в нас стільки старшин на фронті, скільки є в нас тепер директорів. Але це ще собі стараюсь пояснити розбудовою нашого життя й потребою осолодити людям життя в сучасне время люте. Алеж, Боже мій, ми йдемо далі і стаємо фабрикувати президентів.

Мали сусіди трьох президентів. Одного післали на доно Араама, другого до кооперативної школи, третій уряд. І ми мали їх трьох і вони всі ходять по світі і зійдуть з нього з таким титулом. Гадаю, що їх більше не було, нема і покищо не треба. Аж тут в останніх часах стрічаюсь і в інших людей з тою високою титулатурою. Боюсь йти на „Beclay“ і до „Мішанського Брацтва“, щоби й там не почути як братчик до

братчика віддається колись: „пане президенте!“ Так виглядає у нас новомодно-демократичний переклад „презеса“.

Відомо, що всякий учитель це в нас „професор“, навіть який ніде і нікого не вчив; росіяни вже перед війною дивувались, скільки в нас університетів.

Відомо, що кожний практикант при газеті, що вчиться перекладати „ПАТ“-а має титул „редактора“.

А з титулами може вийти часом непорочуміня.

Було це за часів Австрії — такої пребагатої в титули.

Жия у Відні високий достойник, що допускався невинних прогріхів у прозі та поезії. Він часто гостив у своїй хаті віденських письменників, журналістів, а для прибільшення поваги товариства запрошував одночасно й деяких гофратів, репринсратів, оберландсгеріхсратів, фінансратів, кайзerratів...

Запросив раз і х-ра Василя Шурата, що перебував тоді у Відні. Господар дому представив його всім по черзі: х-р Шурат.

Гофрат стискаючи вичливо руку нашого поета і вменого, а між собою перешіптувались: Was für ein Rat eigentlich ist der Herr?

Тиберій Горобець.

Із судової салі.

ЗА ПІСНЮ ПРО ВІЛАСА І ДАНИЛИШІНА.

В квітні ц. р. окружний карний суд в Самбора на виїзній сесії у Старім Самборі судив справу Івана Скоця, Степана Монастирського, Петра Гриба с. Стефана і Петра Гриба с. Софрона, яким ант обвинувачення закінчує, що в другій половині 1933 в їхньому селі Страшеничах, от. самб. повіту, розширювали пісню про Віласа і Данилишину, засуджували вироком доразом до суду у Львові в 1932 р. на вару смерті. Самбірський суд засудив за це всіх обвинувачених за проступок з арт. 154 § 1: Скоця на 9 місяців, Монастирського на 7 місяців, Гриба с. Стефана на 6 місяців, Гриба с. Софрона на 5 місяців. Проти цього вироку вніс оборонець д-р Іван Максимчук у Старім Самборі апеляцію.

Дня 21. п. м. відбулось апеляційна розправа у Львові. Обвинувачував прок. Ольберек. 2. 3. 1 4-ого обвинуваченого боронили д-р Степан Шухевич і д-р Лев Ганкевич. Оборонець д-р Шухевич у своїй промові закінчує, що розправа не виказала, аби обвинувачення були свідомі карнідності вчинку, а далі, що в тексті самої пісні не вилонює, що карнідності зробили Вілас і Данилишні. Другий оборонець д-р Ганкевич прилучився до вироку д-ра Шухевича і на всякий випадок закінчує мильову правду кваліфікацію. В даному випадку може бути мова тільки про проступок з арт. 155 § 1 а не 154 § 1 підчеркнув, що пісня про Віласа і Данилишину — це нар. фольклор, як пісні про австр. пісарева Біласавету, архивна Рудольфа, царя Миколу II, Оленку Раїну, Яносіка, Довбуша і Карматюва: тих пісень не можна піддати під санкцію параграфів карного закону. Прокуратор Ольберек у своїй відповіді зазначив, що щодо фольклору, то всі ці пісні належать до далекої минушнини, а пісня про Віласа і Данилишину — це пісня нова і тому не можна боронитись невідомою розі Віласа і Данилишину. Натомість не протинався зміні правної кваліфікації. По підводній нараді орієнтацій суддя Вітушинський оголосив вирок, який затвердив вирок І. Інстанції, признаючи слушність усім мотивам І. вироку. Оборонець д-р Шухевич заповів касацію іменем усіх трьох обвинувачених.

„ПЕРЕЖИЛИ МИ ПАНШИНУ“...

Дня 14. 7. ц. р. відбулась в окружному суді в Бережанах карна розправа проти о. Івана Гарматія, старшого пароха в Остригачах, який відповідав за проступок „оказання похенці і лекповаження панства польського“ тим, що в часі Великого Свят у своїй святошній проповіді нібито сказав: „...Пережили ми паншину, переживемо і конституцію“. Про це донесла поліція старосту в Бережанах, яке ореченням з дня 16. 5. 1934 р. в. II. кат. 255/34 покарало о. Івана Гарматія 100 зол. гривни або 10 днів арешту. Підсудний відкликався до суду, перед яким стинув особисто. Суд, по виключенні свідків та промови оборонця д-ра Гриневича в Бережан, ухвалив о. Гарматія від вини в карі.

Каппа.

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

ЖОРНА

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“

Львів, Ринок 10, Конто ПКО. 503.496.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ЮРІЙ ГАСОАН.

В Торонто (Канада) 28. червня ц. р. помер Юрій Гасоан. Він приїхав до Торонто на весні 1924 р. бігав був у Канаді точно десять літ, одначе за той час він став одним з найбільше відомих українців у Канаді. Відомий був передовсім як співак і диригент. Як такий перебував у Торонто і в Форт Вілліам і у Вінніпегу і в Саскатуні і в Едмонтоні. Що більше, праз в групах танцівників В. Авраменка він обіхав і фермерські околиці західної Канади як диригент хорів, і хто його в тім часі чув, то ніколи не забуде його знаменитого „шпррр“ в пісні „Орав мужик край дороги“. Не забуде його ніхто і а тих, що бузали на віздах у Саскатуні в 1931 р. і в Едмонтоні 1932 р. та одушевлялись гарно виконаними ним студентськими хорами. І вікому не було і на думку прийшло, коли бачив його підчас зйому в Едмонтоні при кінці 1932 р. в інженерській „Запорожці“, що пишуть лист до султана“, що перед ним виступав чоловік смертельно хорий. Бо він уже тоді хорував на опришту медуту, рака печінки, від чого і вмер. Здоровий і сильний а природи, він не піддавався недугі, яка йому докучала, і коли накінеш на весні цього року пішов до шпиталю і лікарі отворили йому середину, аби вирізати рака, то лиш подивилися і раку напад зашили. Отже він вже лиш дожидав смерті, котра й опала його від несподіваних мук.

Неблизько Ю. Гасоан не дозволявся тим, щоб бути лише співаком. Приїхавши до Канади, він, хоча не знав ще англійської мови, вписався до різномічної школи в Гвельф, недалеко Торонто, при допомозі великого словаря писав юпити і адо-був степені В.С.А. в 1931 р. Але тоді вже панувала депресія в повній силі і посади, при якій він міг би використати своє фахове знання, йому не вдалося дістати.

Юрій Гасоан був родом з Полтавини, син учителя і сам був учителем до війни. По демобілізації був вернувся на учительську посаду в місті Лугинську, в Катеринославіщині, і там заохотив його наступ армії Донікіна, до якої його вилли силою. Він утік а армії Денікіна до української армії і зі сланим 3-тєю залізною дивізією попав остаточно в табір інтернованих у Канаді. Звідси перейшов до славного хору Кошиці, що обіхав цілу Європу а Америку, в тим хором доїхав до Америки, а з розв'язанням хору Кошиці перебрався до Канади. Він і сиротини до Канади балетмейстра Авраменка, а котрим був знайомий а табору в Каліні. Щири українськ і заслужений промисловий діяч у Канаді, Юрій Гасоан залишив по собі найякіршу пам'ять і глибокий жал у всіх, що мали приємність його особистого знасти. Нехай буде йому земля пером!

Гасоана похоронили в суботу 30. червня. Тисячі людей брали участь у похороні. Репрезент-

Товари
блататні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський

Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок Ч. 29.
Телефон 25-53.

